

INSECTORUM MESSIS IN INSULA CRETA A LUD. BIRÓ CONGREGATA.

I. Orthoptera

recensuit D. KUTHY.

LUDOVICUS BIRÓ anno 1906 inde ab initio mensis Februarii usque ad finem mensis Augusti in insula Creta Insectorum colligendi causa commoravit. Hæc Insecta nunc Musei Nationalis Hungarici propria sunt.

Superficies insulæ Cretæ altitudines diversas in se complectens, oras variæ naturæ præbet. *Ganea* (Chania græcorum recentiorum), *Herakleion* (Candia latinorum et Megaloklastron olim) cum *Dhia*, insula parva exadversum sita, oras littorales manifestant; *Amari*, sub montibus, faciem collinam nobis ostentat, dum *Antrum Jovis*, locus mythologicus dei puerilis, in 1500 m. altitudine seriei Montium Idæ (Psiloriti) regionem subalpinam representat; *Omalos*, planities alta parva in serie Montium Aspro-Vuna (Leuka-Ori græcorum novorum) circa 1050 m. altitudinis regionem similem seu pariter subalpinam in conspectum profert. In cacuminibus Idæ et Aspro-Vuna, in regione alpina, Orthopterorum pauca vivunt.

Ex insula Creta Orthopterorum hucusque nonnisi 29 species notæ erant, nunc vero 50 species subtus nominatæ enumerantur.

Forficulidae.

1. *Forficula auricularia* LIN. — Ad Antrum Jovis et ad Omalos in regione subalpina sub lapidibus communis; ceterum in insula non reperta.
2. " *lurida* FISCH. — Herakleion, Antrum Jovis.
3. " *aetolica* BR. — Ad Amari specimen unicum die 6. mensis Julii.

Blattidae.

4. *Aphlebia maculata* SCHREB. — Antrum Jovis, cum speciebus sequentibus in florenti *Berberide cretica* capta.
5. " *sardea* SERV. — Antrum Jovis.

6. *Aphlebia brevipennis* FISCH. — Antrum Jovis et Canea.
7. " *trivittata* SERV. — Canea.
8. *Ectobia livida* FABR. — Amari.
9. *Blatta germanica* L. — Canea, in domibus.
10. *Loboptera decipiens* GERM. — Canea, Ins. Dhia, Amari. In regione littorali sub lapidibus ubique frequens.
11. *Periplaneta americana* L. — Herakleion, in domibus.
12. *Polyphaga aegyptiaca* L. — Herakleion. Specimen unicum die 10. Maii nocte ad lucem volans.

Mantidae.

13. *Bolivaria brachyptera* PALL. — Ad Caneam mense Julio (2., 18., 25.) in graminibus altis sabuleti lecta.
14. *Ameles adjecta* CYRILLO. — In regione littorali non rara. Usque ad finem Maii solum larvæ, mensibus Junio et Julio autem imagines repertæ. In montibus insulæ Dhia frequentior in arbustis spiniferis, ad Herakleion et Amari rarior.
15. " *Helbreichi* BR. — Prope Caneam Chalepæ montibus aridis rara.

Acridiidae.

16. *Tettix depressus* BRIS. — Canea.
17. *Paratettix meridionalis* RAMB. — Canea, Herakleion.
18. *Tryxalis nasuta* L. — Ad Caneam et Herakleion præcipue in sabuletis gregatim volitans.
19. " *unguiculata* RAMB. — Canea, Herakleion, Amari: in agris vitam solitariam agens.
20. *Platypterna pruinosa* BR. — In agris aridis Caneæ rara.
21. *Stenobothrus Biróï* n. sp. — In planitie subalpina ad Omalos (1050 m. altit.) inter frutices spinosos solum passim, sed gregatim saltitans.
22. " *bicolor* CHARP. — Canea, Herakleion, Ins. Dhia, Amari.
23. *Stauronotus maroccanus* THUNB. — Herakleion.
24. *Eparromia thalassina* FABR. — Ad Caneam solum in pratis humidis.
25. " *strepens* LATR. — Canea, Herakleion, locorum aridorum incola.
26. *Sphingonotus coeruleus* L. — Herakleion, Omalos. Communis usque ad regionem subalpinam.
27. *Acrotylus insubricus* Scop. — In sabuletis littoralibus Caneæ jam

mense Febuario imagines hibernantes, æstate autem gregatim, sed semper sabuletum frequentantes.

28. *Arrotylus longipes* CHARP. — Speciem hanc meridionalem ad Caneam in sabuletis littoralibus æstate per millia tollere licet.
29. *Oedipoda coerulescens* L. — Canea, Omalos. Frequens usque ad regionem subalpinam.
30. " *venusta* FIEB. — Montium altissimorum Cretæ incola. In cacuminibus seriei montium Idæ in regione alpina (2200 m. altitudine) sparsim, in regionibus subalpinis, circum Antrum Jovis (1200—1500 m. altitudine) et montis Aspro-Vuna (Omalos) frequens.
31. *Pachytilus danicus* L. — Herakleion.
32. *Pyrgomorpha grylloides* LATR. — Canea, Herakleion, Ins. Dhia.
33. *Pamphagus Raulinii* LUC. — Speciei huius eximiæ cretensis mas et duæ feminæ solum in regione subalpina montis Idæ circa Antrum Jovis in 1500 m. altitudine occurrebant.
34. *Acrilium ægyptium* L. — Herakleion.
35. *Caloptenus italicus* L. — Canea, Omalos. — Cum var. *marginello* SERV. usque ad regionem subalpinam frequens.
36. *Pezotettix Giornae* ROSSI. — Omalos.

Locustidae.

37. *Poecilimon distinguendus* n. sp. — In arbustis spinosis occultans non rarus. Herakleion, Ins. Dhia, Antrum Jovis et cacumen montis Idæ in 2200 m. altitudine.
38. *Aerometopa macropoda* BURM. — Amari.
39. *Tylopsis liliifolia* FABR. — Canea, Amari.
40. *Niphidium fuscum* FABR. — Canea.
41. *Thamnotrizon Chabrieri* CHARP. — Amari.
42. *Platycleis intermedia* SERV. — Omalos, Amari, Ins. Dhia.
43. *Ephippigera Idomenæi* LUC. — Herakleion, inter frutices spinosos.

Gryllidae.

44. *Oecanthus pellucens* SCOP. — Canea, Omalos.
45. *Trigonidium cicindeloides* RAMB. — Ad Caneam in locis humidis.
46. *Gryllus algericus* SAUSS. — Canea.
47. " *burdigalensis* LATR. — Canea. — Utræque species Gryllorum in agris inundatis sub glebis humidis vere (Martio et Aprili) acervatim inveniuntur; postea evanescent.

48. *Myrmecophila ochracea* FISCH. — Herakleion. In formicetis *Monomorii Medinae* FOREL die 26. mensis Aprilis specimina quatuor, *Monomorii subopari* SMITH die 15. Maii specimen unicum, *Tetramorii depressi* EMERY die 14. Maii iterum specimina quatuor inventa.
49. *Arachnocephalus vestitus* COSTA. — Ad Caneam mense Augusto retis ope in Caricibus specimina nonnulla lecta.
50. *Gryllotalpa vulgaris* LATR. — Canea, in ripis humidis.

Species novae.

Stenobothrus Biró n. sp.

Statura minore. Colore fusco-testaceo, nigro-maculato. Antennæ maris pronoto parum tantum longiores, capite pronotoque simul sumptis fore æqualibus, feminae breviores. Foveolæ verticis distinctæ. Costa frontalis sulcata, ad ocellum haud dilatata. Pronotum sulco transverso circa medium sito, carinis lateralibus albidis, antice angulato incurvis, postice divergentibus. Elytra testacea fusco-maculata, basi angustata, circa medium dilatata, apice ovato-rotundata, maris area mediastina basi parum ampliata, marginis apice dilatata, area discoidalis maculis fuscis insita, segmentum abdominis quartum non superantia, feminae quartum haud attingentia. Alæ maris perbreves, segmentum abdominis tertium vix pertingentes, feminae segmentum secundum haud superantes. Femora postica testacea supra fusco bimaculata, carinis inferioribus punctis parvis nigris. Tibiæ testaceæ, intus nigro-lineatæ. Abdomen testaceum, supra basi nigro-maculatum, medio et apice subferrugineum, lateribus plus-minusve nigro-maculatum. Maris lamina subgenitalis obtusa, foveolata, sparsim pilosa. Valvulæ ovipositoris feminae muticæ, apice infuscatæ.

Stenobothro pullo PHIL. affinis, sed statura minore, elytris et alis fere dimidio brevioribus, apice late ovato-rotundatis, præsertim differt.

Long. corporis	♂	12—13 mm.	♀	13—16 mm.
" pronoti	♂	3 "	♀	4 "
" elytrorum	♂	6.5 "	♀	6 "

Omalos die 18. Augusti, 10 ♂ et 9 ♀.

Pæcilimon distinguendus n. sp.

Colore variabili: flavo-viridi vel præsertim supra plus-minusve infuscato nigroque variegato. Antennæ articulis primo et secundo flavo-

viridibus, reliquis nigro-annulatis. Pronotum lineola tenuissima mediana et utrinque vitta latiora albidis. Elytra maris fusca flavo-marginata, feminae usque ad marginem oblecta. Femora postica flavescenti viridia, sparsim punctulata, circa medium saepe punctis nigro-castaneis insita, valde brevia, maris abdomine parum longiora, apicem ovipositoris feminae non attingentia. Abdomen flavo-testaceum, supra segmentis omnibus basi maculis nigris plus-minusve majoribus pictum et sparsim nigro-guttatum. Maris lamina supraanalis late rotundata. Cerci pubescentes, a medio sensim incurvi apiceque nigro-mucronati. Lamina subgenitalis maris apicem versus angustata et ipso apice truncatim emarginata, subtus medio carinulata et lateribus acute marginata. Lamina supraanalis feminae late rotundata, basin versus leviter angulatim sulcata. Ovipositor brevis, leviter incurvus, latus, apice serrato-dentatus.

Pocilimoni ionico KOLLAR et var. *cretensi* WERNER, hoc ultimo mihi solum e descriptione noto, similis et affinis; sed corpore femoribusque posticis multo brevioribus et maris laminis forma diversa, species distinguenda esse videtur.

Long. corporis	♂	14--15 mm.	♀	16--17 mm.
" pronoti	♂	5 "	♀	6 "
" femor. postic.	♂	13 "	♀	13--14 "

Herakleion, Mons Ida, Antrum Jovis (Mons Ida), Insula Dhia. 4 ♂, 4 ♀.